

Papiu dețin, în bună măsură, aceste însușiri. Au ritm, densitate și substanță în comunicare, mizează pe reflecție și revelație, pe șoc emoțional sau intelectual.

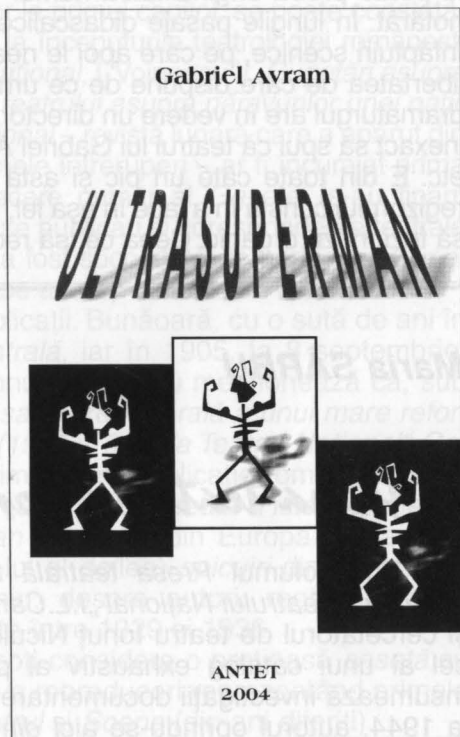
Prima piesă din volum, intitulată *Mirii anului unu*, scrisă în anii postrevoluționari, al cărei titlu trimite cu gândul la filmul *Mirii anului doi*, e de cu totul altă factură și numai pentru motivul că e gândită în două acte. Doi tineri, numiți generic El și Ea, care nu au nici casă, nici mașină, ci trebuie să se mulțumească doar cu obositoarea explicație „Suntem în tranziție, ce naiba!”, se întâlnesc cu celebrele personaje caragialiene Cațavencu, Agamiță Dandanache, Farfuridi, Cetățeanul turmentat. „Se întâlnesc” e un fel de a spune, fiindcă, ne atrage atenția dramaturgul în lunga didascalie de la început, în spațiul impropriu al unei magazii „se desfășoară două lumi paralele”; prima, a celor doi tineri, care nu poate comunica cu cea de-a doua, „omniprezentă”, cu mențiunea că, exceptându-l pe Cetățeanul turmentat, „personajele caragialești care o compun nu vor intra niciodată în spațiul central care luminează mijlocul încăperii.” Ce semnificație să aibă, oare, o atare delimitare? Că deși politicianismul, parvenitismul au supraviețuit, ele sunt doar marginale, și că mai există o speranță în viitor, în tineri, chiar dacă și acestora le e rezervată o existență dilematică? Că în ei mai aflăm nădejdea că vreodată ne vom dezbăra de metehne?

Însoțită de o amplă, aplicată și generoasă prefață, intitulată *Un dramaturg ce nu poate fi ignorat*, scrisă de criticul Dumitru Chirilă, cartea lui Mircea Papiu recomandă un scriitor tenace căruia poate că, odată, un regizor și norocul îi vor surâde pe scenă.

Debut dramaturgic

Poet, prozator, traducător din limba franceză, teatrolog specializat pe fenomenul devenirii artei regizorale românești, Gabriel Avram debutează în dramaturgie cu o culegere de patru piese, intitulată *Ultrasuperman*, apărută în 2004 la Editura Antet. Debutul e girat de o generoasă recomandare semnată de regizorul Valeriu Moisescu și de o prefață cu caracter eseistic, bogată în sugestii privind dorite și viitoare realizări scenice, scrisă de Ion Cazaban.

Indiferent de valoare ori de dimensiune, piesele lui Gabriel Avram sunt pline de capcane și momeli. E simplu să le clasifici drept comedii satirice, să observi că se caracterizează printr-o replică vivace, ascuțită caustică, că autorului îi place să se joace cu cuvintele, că naște torente de vorbe. Nu e deloc greu să constați că Gabriel Avram e pasionat de realitatea

social-politică și că dă expresie acestei presiuni fie la modul direct, explicit, denunțând politicianismul românesc contemporan dominat de supremația minciunii, imoralității șantajului (*Tot orașul vorbește*), fie în chip parabolic în piesa *Ultrasuperman* a cărei acțiune e centrată asupra pretinselor binefaceri ale unui omnipotent personaj și plasată într-o țară imaginară numită Cyclonia. De altminteri, piesa e subintitulată „operetă ultratragicomică și distopică pe deasupra“. Pentru cititorul cât de cât cultivat e la îndemână să remarce că piesa *Șarpele care râde* e o replică, la primul nivel hazlie, la *Noul locatar* al lui Eugène Ionesco, sau că minipiesa *Fețele adevărului* se fundamentează pe un dialog-parabolă gândit ca o modalitate de a reflecta soarta omului creator în raport cu puterea și birocrăția, reprezentată aici de Președintele oficiului de invenții și descoperiri.

Ceea ce contează dincolo de aceste observații – și lucru de care cu siguranță va trebui ținut seama atunci când piesele lui Gabriel Avram își vor afla un regizor și un teatru dornic să le găzduiască – e detaliul că dramaturgul e rău cu personajele sale. Nu-l simpatizează decât de Noul Vecin (*Șarpele care râde*) sufocat de excesele de bunăvoință ale colocatarilor sau pe omul cu descoperirea din *Fețele adevărului*. Se proiectează drama sau, mă rog, tragicomedia într-un univers cotidian mărunț, impregant de reacții și aspirații derizorii, de un automatism care are o dublă cauzalitate – spirituală și socială. Umanitatea adusă în pagini de carte de teatru de Gabriel Avram e concepută în termeni grotești, la o scară supradimensionată. Oamenii fac parte sau sunt lăsați să se miște într-o lume de parveniți, lașă, meschină, devorată de defecte, de curiozități perverse, dezarticulată până la limita fanteșei.

Capcana despre care vorbeam la început e aceea a limitării textelor la semantica anecdoticului. Or, caruselul uman și situațional imaginat de Gabriel Avram îți poate proba originalitatea numai în momentul întâlnirii cu un regizor inventiv și hotărât. În lungile pasaje didascalice, autorul face multe sugestii legate de viitoare înfăptuiri scenice, pe care apoi le neagă, în chip programatic, tocmai spre a sublinia libertatea de care dispune de ce urmează să îl aducă în luminile rampei. Semn că dramaturgul are în vedere un director de scenă care să pornească de la ipoteza cu e inexact să spui că teatrul lui Gabriel Avram e poetic, realist, naturalist, eseistic, oniric, etc. E din toate câte un pic și asta chiar în interiorul unei singure piese. Sarcina regizorului constă în a face în așa fel, încât toate aceste forme de comunicare teatrală să fuzioneze organic. Ceea ce, să recunoaștem, nu e tocmai ușor.

Maria SÂRBU

Presa teatrală românească de... cândva

Prin volumul *Presa teatrală românească 1835–1944*, apărut în colecția *Biblioteca Teatrului Național „I.L. Caragiale“* și publicat de Editura Nemira, istoricul și cercetătorul de teatru Ionuț Niculescu completează, parțial, un gol simțit acut, cel al unui catalog exhaustiv al periodicelor teatrale românești. Lucrarea sa însumează investigații documentare de la cea mai veche atestare (1835) și până la 1944, autorul oprindu-se aici *din motive lesne de înțeles*, așteptând o vreme